

Diagnóza rakovina. Přibylo pacientů, nechodili na prevenci. Na co máte nárok

Ivana Lesková 20. listopadu 2022

V předešlých dvou covidových letech zanedbávali mnozí Češi prevenci ještě více než jindy. Letos se k ní vracejí a s tím přibývá i diagnostikovaných vážných nemocí. Pro některé je ale na léčbu pozdě.

Nevyléčitelně nemocným pacientům v posledním stadiu života pomáhají v nemocnicích kromě ošetřujících lékařů i mezioborové paliativní týmy. Lidem, kteří těžce nesou vážnou nemoc, úraz či smrt blízkých, pomáhají kromě psychologů i vyškolení interventiv. A rodičům dětí nová Centra provázení.

O tom, že zájem o preventivní prohlídky opět stoupá, svědčí plně ambulance i údaje zdravotních pojišťoven. „Jediní, u koho jsme v době covidových omezení nezjistili pokles preventivních prohlídek, byli praktičtí lékaři pro děti a dorost, kteří každý rok preventivně vyšetří asi 580 tisíc našich dětských klientů. U ostatních byl citelný propad,“ říká mluvčí Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) Viktorie Plířová.

Nemocnice i ordinace většiny odborných lékařů jsou tak plné, že čekací lhůty na neakutní vyšetření se prodlouží na týdny až měsíce.

Víc prevence než před covidem

Dospělých klientů VZP přišlo v covidovém roce 2020 na preventivní prohlídku o 190 000 méně než o rok dříve. Počet screeningových prohlídek, které vyhledávají nádory prsu, děložního hrdla a konečníku, klesl u stejné pojišťovny v uplynulých dvou letech o 227 tisíc.

Kvůli covidu nechodili na preventivní prohlídky. Teď mají pozdě odhalený nádor

„Letos se ale lidé na preventivní prohlídky vrátili. Čísla jsou v řadě případů dokonce mírně vyšší než před covidem,“ popsala Plířová. „Za první pololetí nám praktičtí lékaři vykazali preventivní prohlídky 678 tisíc dospělých pacientů, což je o osm tisíc více než v roce 2019,“ doplnila. Podobně podle ní stoupají i počty screeningových vyšetření.

Delší čekací lhůty

Z celkového počtu 1,3 milionu klientů ČPZP jich za tři čtvrtiny letošního roku podstoupilo preventivní prohlídku u praktického lékaře ale jen něco málo přes 17 procent, mamografický screening asi 20 procent žen a preventivní vyšetření nádoru tlustého střeva a konečníku jen přes 12 procent pojištěnců. Většina lidí se totiž prevenci dává vyhýbat a k lékařovi jdou, až když je problém.

Nebo až získají termín. Nemocnice i ordinace většiny odborných lékařů jsou tak plné, že čekací lhůty na neakutní vyšetření se prodloužily na týdny až měsíce. Řada nemocnic, většinou fakulturních, upozorňuje na delší lhůty na svých webech.

Například v Hradci Králové čekají pacienti na kolonoskopii průměrně osm týdnů, na ultrazvuk 12 týdnů, na CT 14 až 22 týdnů a na magnetickou rezonanci 21 týdnů.

„Po covidové pandemii se snažíme co nejrychleji dohánět odložené neakutní výkony a ambulantní vyšetření. Je to však mimořádně náročné. Zájem pacientů o vyšetření je nyní srovnatelný s rokem 2019,“ uvedl mluvčí Fakultní nemocnice Hradec Králové Jakub Sochor.

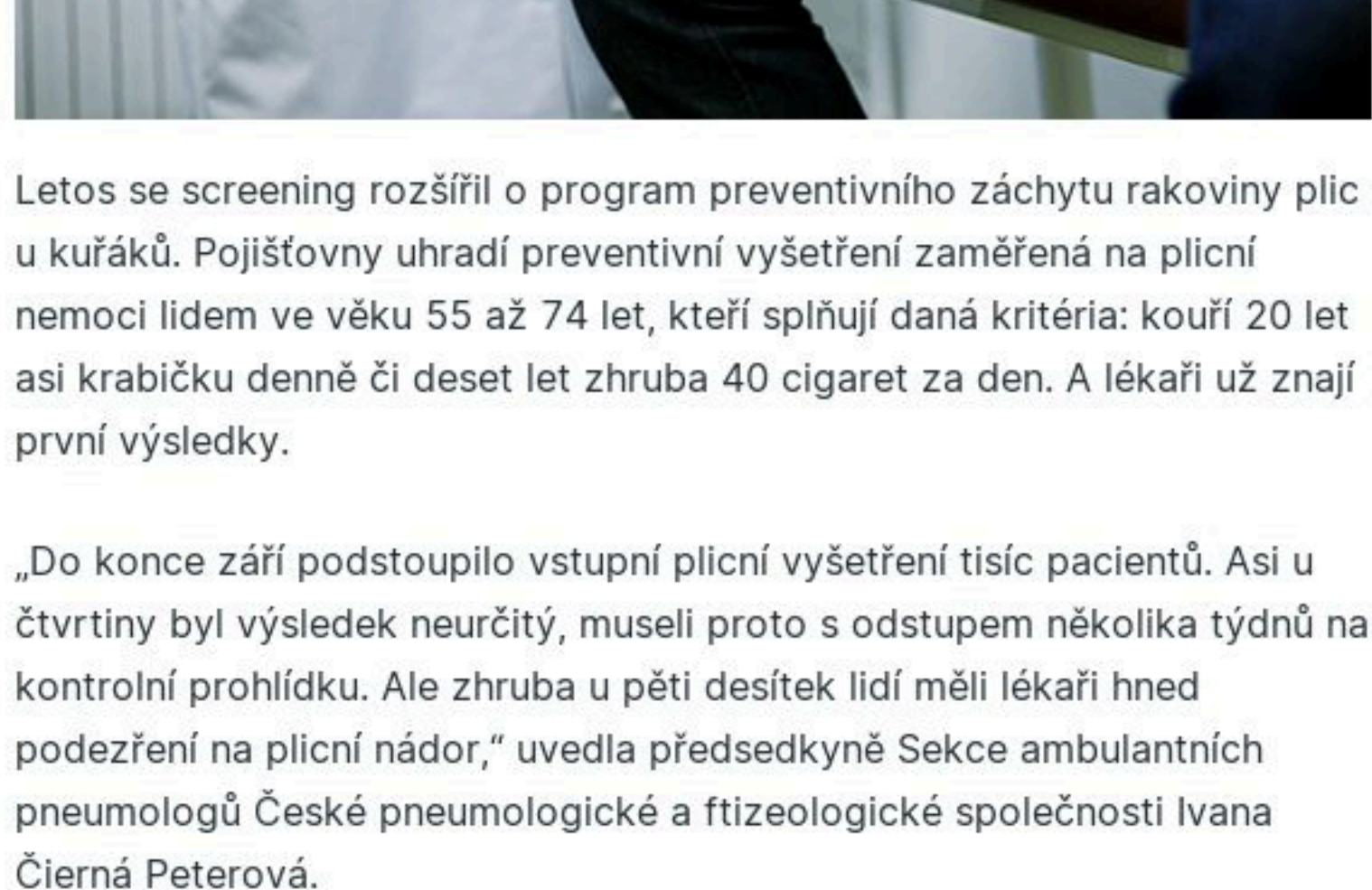
Kdo nechce čekat a nevdává mu cestování, měl by zkontrolovat informace na webech více nemocnic nebo je obvolat. Zatímco někteří lidé čekají na termín vyšetření velmi dlouho, jiní mohou jít bez objednání, ale musí počítat s tím, že si déle posedí v čekárně.

Bez objednání mohou lidé přijít třeba do urologické ambulance v Městské nemocnici Ostrava. „Denně tam ošetří průměrně sedmdesát lidí. Třetina přichází preventivně, většinou jde o muže,“ uvedla mluvčí nemocnice Andrea Vojtková.

Více nevléčitelné rakoviny

Bohužel pro řadu lidí, kteří letos přicházejí k lékařům, bývá příliš pozdě. Například primář gynekologicko-přoděložního oddělení Městské nemocnice Ostrava Marek Ožana na jaře řekl MF DNES, že během jediného měsíce vyšetřoval několik seniorek, které nebyly u gynekologa pět až dvacet let a přišly s tak pokročilým stadiem rakoviny, že už jim nemohl nabídnout léčbu. „Asi třetina šedesátnic a starších žen nechodí na gynekologii vůbec, což je chyba,“ uvedl Ožana.

S pokročilými nádory se po covidu více než dříve setkávají onkologové, gynekologové, urologové, gastroenterologové i plícní lékaři.

Letos se screening rozšířil o program preventivního záchytu rakoviny plic u kuřáků. Pojišťovny uhradí preventivní vyšetření zaměřená na plícní nemoci lidem ve věku 55 až 74 let, kteří splňují daná kritéria: kouří 20 let asi krabičku denně či deset let zhruba 40 cigaret za den. A lékaři už znají první výsledky.

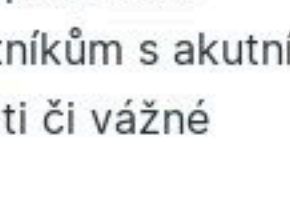
„Do konce září podstoupilo vstupní plícní vyšetření tisíc pacientů. Asi u čtvrtiny byl výsledek neurčitý, museli proto s odstupem několika týdnů na kontrolní prohlídku. Ale zhruba u pěti desítek lidí měli lékaři hned podezření na plícní nádor,“ uvedla předsedkyně Sekce ambulantních pneumologů České pneumologické a ftizeologické společnosti Ivana Čierná Peterová.

Pomoc příbuzným

Pro řadu lidí či jejich příbuzných je diagnóza vážné nemoci takový šok, že se z toho psychicky hroutí.

„Nevyléčitelně nemocným pomáhají řešit zdravotní, psychologické i sociální problémy paliativní týmy, které už fungují asi ve třech desítkách větších nemocnic,“ uvedl Martin Havrda, primář interní kliniky Fakultní nemocnice Královské Vinohrady a zakladatel jednoho z prvních nemocničních týmů paliativní a podpůrné péče v Česku.

O strach z nemoci se podělte, radí onkoložka. A varuje před „googlováním“ léčby

„Klientům nám stále přibývá, ale zčásti i proto, že se o službách paliativních týmů více ví a lékaři je doporučují,“ dodal lékař s tím, že paliativní péči mohou využít i lidé, kteří dožívají doma, a také jejich blízcí, kteří o ně pečují. Rady a kontakty lze najít například na webové adrese: www.umirani.cz

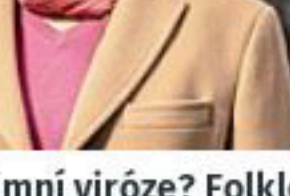
V pěti fakulturních nemocnicích ve čtyřech městech, v Praze (VFN a Podolí), Hradci Králové, Brně a Ostravě, fungují poměrně nová Centra provázení, která až dva roky pomáhají vyrovnat se s těžkou situací rodinám, kde vážně onemocněly nebo se těžce zranily děti.

Krizoví interventiv

Ve většině nemocnic působí i speciální krizoví interventiv. V Systému psychosociálních intervenčních služeb je jich vyškolených již přes 200. Jednorázově poskytují první psychologickou pomoc zdravotníkům s akutní stresovou reakcí nebo lidem, které zlomila zpráva o smrti či vážné diagnóze jejich příbuzného.

„Zatímco v době covidu jsme častěji pomáhalí vyčerpaným a zoufalým zdravotníkům, letos už opět převažuje pomoc rodinám. Od ledna jsme měli 77 intervencí u rodin. V polovině případů se lidé hrotili kvůli náhlé smrti blízkých po nehodě, v polovině případů šlo o rakovinu a další vážné nemoci,“ popsala vedoucí intervenčního týmu z Fakultní nemocnice Ostrava Zuzana Adamovská.

Rok neřešil rostoucí vrádek. Po dotazu v pořadění mu zjistili rakovinu kůže

Jako příklad zmínila maminku mladého muže, kterému lékař letos na jaře odhalil rakovinu v tak pokročilém stadiu, že mu již nemohl pomoci. „Žena byla zoufalá a naštvaná na lékaře. Vyčítala jim, že museli dlouho čekat na termín vyšetření. Moje kolegyně jí pomohla akutní stresovou reakci zvládnout. Žena se uklidnila a zdrčující zpráva přijala. Její syn bohužel zanedlouho zemřel,“ popsala Adamovská.

Lidé v krizové situaci, která souvisí s vážnou nemocí, úrazem či úmrtím, mohou volat intervenční telefonní linku první psychologické pomoci 227 272 225. Podporu po telefonu tam poskytují vyškolení interventiv od vypuknutí covidové pandemie každý den v době od 8 do 20 hodin.

Věnujte odemčený článek přátelům Pošlete jim odkaz, email nebo jim ho nasdílejte přes sociální sítě.

[Odemknout a nasdílet článek přátelům >](#)

Právě nejčtenější Premium články:

- Závažnost chřipky lidem nedochází, míní lékařka. Doporučuje očkování sprejem
- Bylinkami proti podzimní viróze? Folklorní představa, říká profesor Opletal
- O strach z nemoci se podělte, radí onkoložka. A varuje před „googlováním“ léčby
- Sója sesazená z trůnu. Luštělina snižuje cholesterol, ale také počet spermií

Zakazovat sňatky osob stejného pohlaví je tmařství, řekl v R. Středula

2 miliony Kč v Haló, tady Impulso Ráčka

Nárůst zájmu o prevenci hlásí i Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP). Zatímco za prvních devět měsíců roku 2019 absolvovalo preventivní prohlídku 164 813 jejich dospělých pojištěnců, letos ve stejném období přes 171 000. „Vyšší zájem ovlivňuje mediální osvěta i to, že formou krátkých textových zpráv klienty upozorňujeme na blížící se termín kontroly,“ říká mluvčí pojišťovny Elenka Mazurová.

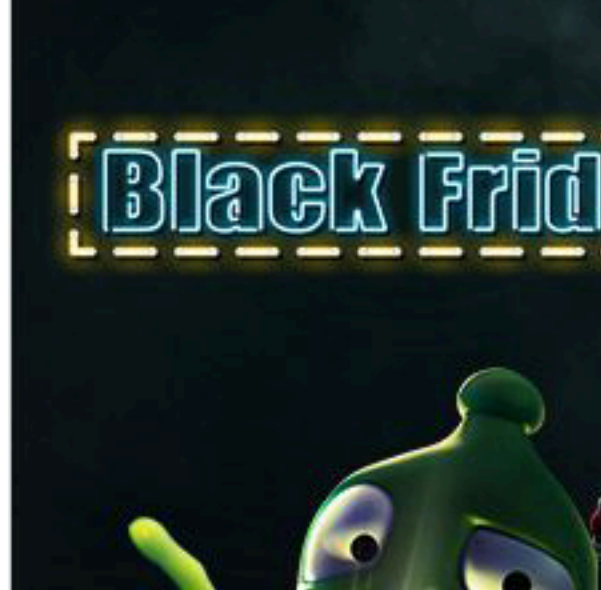
BLACK FRIDAY

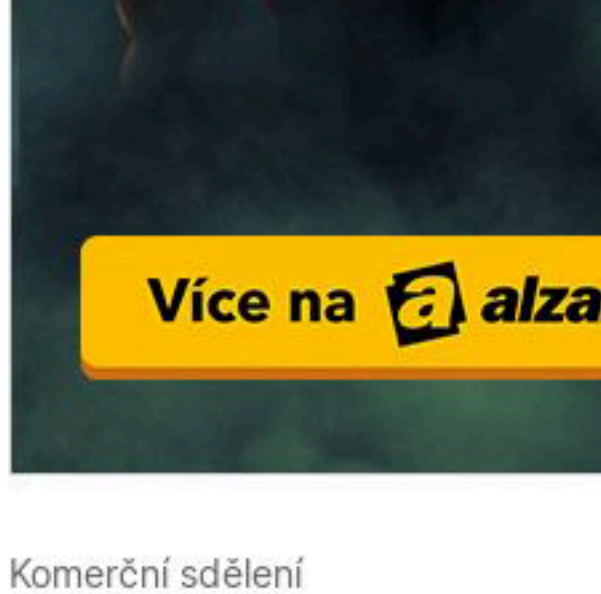
PLANO

Více na alza

Mustang Mach-E, plně elektrické SUV, ve kterém znovu zamilujete do auta

Vyberte si z naší široké palety vozů Peugeot 308 S Plug-in Hybrid.

Future of Export Summer: I: CzechTrade, Petrof Skandinávie

Automatické a poloautomatické pytlkové linky sypkých materiálů